

ÉS MORTA LA FILOSOFIA? UTILITAT I MENYSTENIMENT

Júlia Bermejo Guilà

Estudiant de Institut Pere Alsius (Banyoles)

El passat dimecres vaig assistir a una nova edició del Cafè filosòfic de Girona. La qüestió que va centrar la trobada va ser tant punyent com provocadora: «és morta la filosofia?». Un interrogant que, lluny de tancar-se amb una resposta clara, va obrir la porta a un ampli ventall de perspectives i reflexions.

Per començar, es va destacar la utilitat de la filosofia com una eina essencial per pensar bé. Es va dir que la filosofia ens ajuda a descobrir nous enfocaments i a viure amb consciència, obrint-nos a la possibilitat de qüestionar la nostra manera de viure. En aquest sentit, més que una disciplina acadèmica, la filosofia es va entendre com una actitud vital i una pràctica diària de l'individu.

Una altra veu va defensar que la filosofia, tot i tenir una gran importància, és avui un «joc deteriorat» a causa del capitalisme. Aquest sistema, enfocat en el consum i la productivitat, ha desplaçat l'acte de pensar profundament. Tot i això, la mateixa

persona va expressar un cert optimisme: en un futur dominat per màquines i intel·ligències artificials, potser la filosofia reviurà i esdevindrà imprescindible per a la condició humana.

També es va proposar una visió més essencialista: la filosofia és innata, ha existit sempre, i es manifesta en les converses quotidianes, en l'intercanvi d'opinions, idees i sensacions. Tanmateix, es va observar amb preocupació que avui és difícil practicar-la plenament, ja que vivim en una societat cada cop més individualista, on la gent s'enclaustra en el seu propi món sense escoltar els altres. Aquesta desconexió genera una manca d'interès i de coneixement compartit.

Un altre participant va plantejar que el desenvolupament de la filosofia està actualment bloquejat per les xarxes socials i els mòbils. Els temes que s'hi tracten acostumen a ser superficials i consensuats, cosa que impedeix una investigació més profunda i personal. La filosofia requereix temps, espai i vo-

Fotografia d'una de les sessions del Cafè filosòfic de Girona a la Taverna d'El Foment.

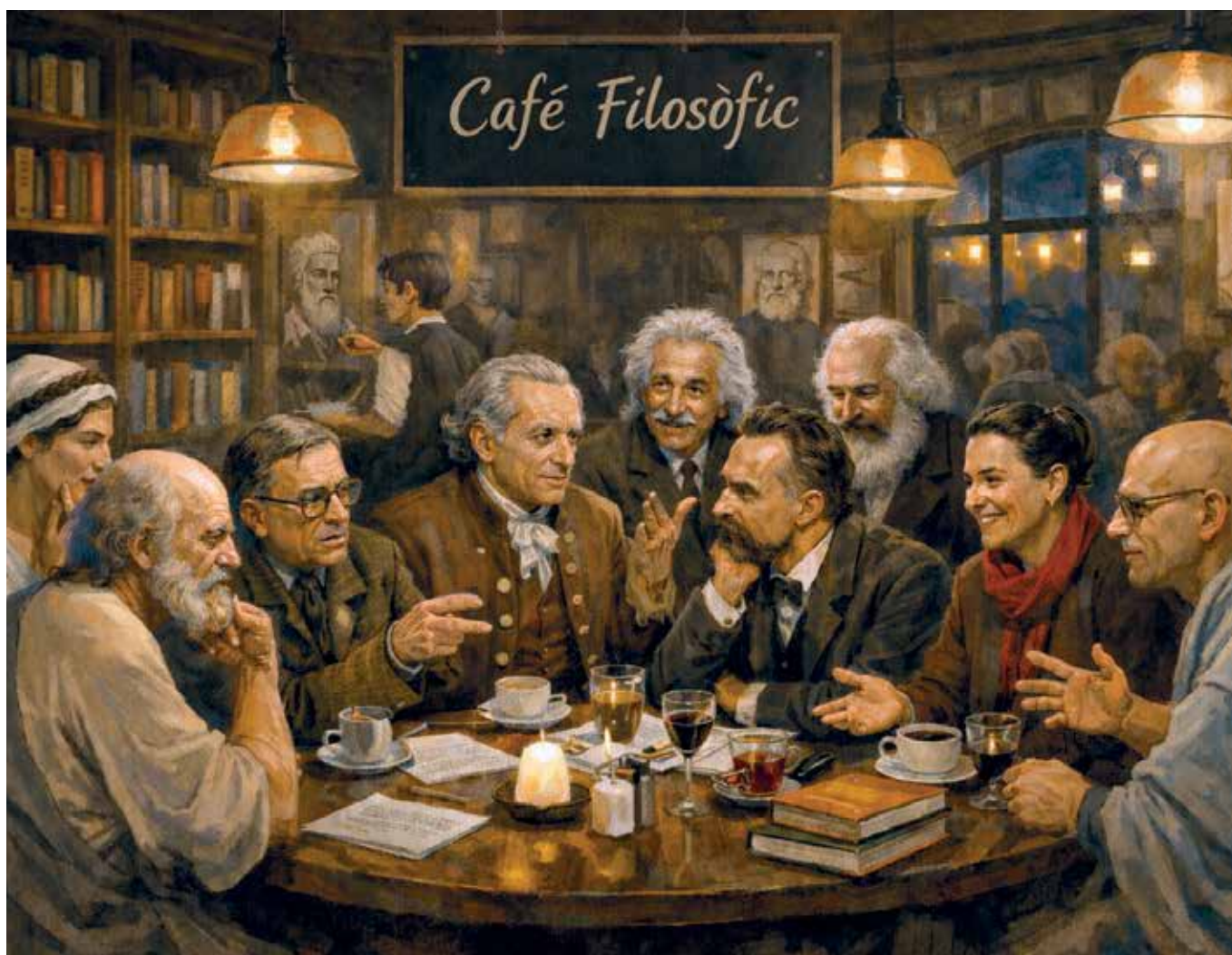
luntat d'endinsar-se en el que és desconegut, i això sovint no encaixa amb la immediatesa i la simplificació de les plataformes digitals.

Una aportació interessant va ser la idea que la filosofia sovint es percep com una activitat elitista, reservada per a uns pocs. Aquesta imatge frena moltes persones a l'hora d'apropar-s'hi. Tot i que es va negar que hagi de ser elitista, també es va defensar que no cal «rebaixar el nivell», sinó trobar maneres d'atraure més gent que s'atreveixi a filosofar.

També es va criticar la institucionalització de la filosofia, a la qual es va atribuir part de la seva mort aparent. Quan es converteix en matèria reglada, avaluada i obligatòria, pot perdre la seva essència oberta i provocadora. Es va plantejar, de fet, si la filosofia i la història de la filosofia són realment la mateixa cosa, o si confondre-les pot matar l'esperit viu del pensament lliure.

Cap al final de la sessió es va obrir un nou debat: «ens fa la filosofia persones més democràtiques?». Una persona va respondre negativament, argumentant que la veritat filosòfica sovint neix fora de la democràcia, i que moltes escoles de pensament no són ni flexibles ni obertes. Per contra, una altra opinió va defensar que sí, que la filosofia és una eina de resistència davant el capitalisme, que busca ciutadans obedients i poc crítics. Pensar, dialogar i qüestionar són actes revolucionaris i, en aquest sentit, la filosofia és una aliada de la democràcia. En definitiva, el Cafè filosòfic va servir per constatar que la filosofia potser no és morta, però sí menystinguda. La seva veu ressona encara entre aquells que es pregunten, que dubten, que escolten.

Potser la filosofia no necessita estar viva en les institucions per estar viva en nosaltres. I mentre hi hagi algú que es pregunta pel sentit de la vida, pel bé, per la justícia o pel pensament mateix, la filosofia seguirà bategant.

Imatge el·laborada amb IA.